

Landbrugsministeren (Chr. Thomsen): Jeg vil gerne begynde med at takke hele udvalget for, at man er nået så langt med arbejdet, at lovforslagene i dag har kunnet komme til anden behandling og vi kan se frem til den dag, da lovene er endeligt stadfæstet og man har et resultat af det lange arbejde, der er foregået i landbokommissionen.

Jeg skal slet ikke gå ind på den diskussion, der har været her i dag om fremtidens driftsformer, om aktieselskaber, andelsselskaber, og hvad det nu ellers kan være, men bare gøre den enkelte bemærkning, at indtil nu har det ikke rigtig vist sig nogen steder, at man kunne magte den animalske produktion som egentlig stordrift.

Til hr. Peter Larsen og andre, som har talt om arealgrænserne, vil jeg gerne sige, at jeg ret ofte har sagt, at der egentlig ikke var noget helligt tal for mig, hverken 45, 50 eller 35; jeg tror ikke, det har den helt store betydning. Jeg er enig med hr. Peter Larsen i, at i den proces, der skal foregå nu, er det væsentligste, det mest betydningsfulde, at man får en arrondering, der er tidsvarende og rigtig; ellers kommer vi let ud i ved senere lovgivning at skulle til at foretage en bekostelig ny sammenlægning. Derfor kan jeg godt ganske roligt sige, at vi er fuldkommen klar over, at her bør man være fast i de tilladelser, man giver. Når der ankes over, at man ikke i dag har loven om førstegangsetablerede med, vil jeg gerne sige, at utak jo somme tider er verdens løn. Når jeg ikke har bedt om at få den med, er det, fordi landbruget selv med henblik på den diskussion, der skal foregå i de kommende uger om støttelovgivningen, har draget denne lov ret stærkt frem; derfor mente jeg, det var rimeligt, at man lod loven ligge, så der blev mulighed for at diskutere den, og derfor er den altså ikke med i denne omgang.

Jeg skal gerne bekræfte, hvad jeg tidligere har sagt om forkøbsret: forkøbsretten vil efter min mening ikke blive brugt ret ofte; jeg tror ikke, der vil blive brugt for det, og derfor er der heller ikke nogen rimelighed i at stå og sige, som hr. Chr. R. Christensen gjorde det, at den vil volde en masse administrativt besvær og været meget bekostelig. Det tror jeg ikke, for det vil være relativt sjældent, at den bliver brugt.

Jeg er heller ikke enig med hr. Chr. R.

Christensen i hans syn på landarbejderboligerne. Uden at jeg i øvrigt skal komme ind på en drøftelse af disse boliger, synes jeg, det bør siges, at loven om arbejderboliger på landet har bevirket, at der er bygget en 16.000-17.000 gode boliger; den har skaffet gode boliger, men den har også afgjort virket dæmpende på hele huslejeniveauet ude omkring i landet.

Hr. Morten Lange talte om de rekreative områder. Når vi fra landbrugsministeriets side har købt betydelige arealer over skovdirektoratet og klitvæsenet, har det nok været en relativt billig facon at gøre det på, og jeg skal gerne bekræfte, at det agter vi at fortsætte med.

Hr. Svend Haugaard var den af talerne, der stærkest gik ind for arealgrænserne. Jeg vil gerne til hr. Svend Haugaard sige, at jeg tror ærlig talt, det er relativt sjældent, at man vil nå en bestemt grænse. Hvad enten det drejer sig om tillægsjord eller om sammenlægning af små brug, så når man sjældent tallet i loven, hvad enten det er 35 eller 45 ha; det bliver ofte et tal over eller under, og hvis det bliver et tal over og ejendommene i øvrigt ligger rigtigt for hinanden, vil man da selvfølgelig bruge dispensationsparagraffen.

Hr. Antonsen, der som regel taler om stordrift, nævnte i dag to ting, som er blevet genstand for stordrift: fjerkræet og svineavl. Det er rigtigt og vil fremtidig være rigtigt for fjerkræets vedkommende, men det er ikke rigtigt, når det drejer sig om svineavl. De forsøg, der hidindtil har været gjort både i Danmark og andre steder på at lave svineproduktion i virkelig stordrift, er alle gået betydelig bedre på papiret end i virkeligheden.

(Kort bemærkning).

Peter Larsen: Når hr. Svend Haugaard gav udtryk for, at venstre ikke havde nogen mening i spørgsmålet om sammenlægningsgrænsen, vil jeg gerne nævne, at det åbenbart må være forbigået hr. Svend Haugaards opmærksomhed, at jeg stærkt understregede, at vi stod på ministerens forslag, de 45 ha, der bygger på en flertalsindstilling fra et kommissionsarbejde, der har stået på i flere år. Jeg gav samtidig udtryk for, at man